

# Mäyrä – lehti- ja sekametsien eriskummallinen luolaeläjä

**Mäyrä, joka monin paikoin tunnetaan myös metsäsikana, on keskiuuri petoeläin.**

**Mäyrä on näätä-eläinten kummajainen, sillä se poikkeaa muista näädän sukuisista eläimistä niin rakenteensa, elintapojensa kuin ravintonsakin puolesta.**

MARTTI HAHTOLA

LUONTO on varustanut tämän eläimen voimakkailla eturaajoilla, joissa on vahvat kynnet. Näillä työvälineillä mäyrä kaivautuu helpposti useiden metrien syvyyteen rinteissä, joissa on kaiuukelpoista maalajia.

Kymmeniä vuosia asutut luolastot saattavat käsittää useita kerroksia, joista alimmat voivat ulottua jopa 10 metrin syvyyteen. Kulkukäytävä johtaa pesälokeroon tai suureen asumisluolaan, jonka mäyräemo siivoaa joka kevät ja syksy ja pehmustaa kuivilla heinillä, sammalilla tai saniaisilla. Luolastoon johtaa usein monia erillisiä käytäviä, jotka sitten yhtyvät pääkulkukäytävään tai niiden risteyksiin. Talvehtimis- ja pääasumiskalo on tavallisimmin noin kolmen metrin syvyydessä. Laajojen luolastojen sivuhaaroissa asustaa usein alivuokralaisina supikoiria ja kettujakin.

Varsin yleistä mäyrää tavataan kaikkialla Suomessa Oulu–Nurmes tasalle saakka ja harvinaisempana aina Lappia myöten. Vain harvat ovat kohdanneet mäyrän luonnossa, sillä eläin liikkuu pääsääntöisesti hämärään aikaan.

Jos onnistuu tarkkailemaan mäyrän touhujä luonnossa eläimen huomaamatta, niin ymmärtää hyvin, miksi mäyrää kutsutaan myös metsäsiaksi: se tonkii voi-



Mäyrä on Suomessa varsin yleinen Oulu-Nurmes -linjalle saakka. (Kuva: Jan Siimson)



Mäyrä esiintyy monien maiden postimerkeissä.



makkailla raajoillaan maata ja kyntää sitten kuonollaan pehmittämäänsä maa-ainesta sekä tuhisee ja puhahtelee välillä hyvin sikamaisesti.

Mäyrän käyttämästä ravinnosta on liikkeellä paljon virheellistä tietoa ja eläintä on pidetty riistan kannalta paljon haitallisempana kuin mitä se todellisuudessa on: Suo-

messä eläimen ravintoa on selvitetty mm. ulostetutkimusten ja mahansisältöanalyysien perusteella.

Varsin laajan ja monipuolisen ruokavaliion perustan muodostavat kesällä madot, hyönteiset ja niiden toukat, myyrät sekä vähäisessä määrin lintujen munat. Kesällä mäyrä etsii ja rosvoaa

mieluusti ampiaisten, kimalaisten ja mehiläistenkin peisiä. Syksyllä mäyrät syövät paljon marjoja ja hedelmiä sekä erityisen mielellään kauran jyviä. Syksyllä runsas syöminen tuottaa eläimelle paksun rasvavaraston nahalle.

Mäyrä lopettaa aktiivisen liikkumisensa lokakuun alkupuolella ja pysyttelee pääasiassa luolastossaan, jossa se vaipuu viimeistään marraskuun alkupuolella talviuneen. Tällöin sen ruumiinlämpö laskee muutamalla asteella ja samalla sydämen lyöntitiheyskin vähenee. Energiankulutus muuttuu niin vähäiseksi, että eläin selviää talven yli syömättä ja herää viimeistään huhti–toukokuun vaihteessa taas aktiiviseen elämään. Mäyrät menettävät talvella lähes puolet painostaan ollen keväällä keskimäärin 6–10-kiloisia. Kesällä paino lisääntyy ja painavimmiin eläimet ovat syksyn loppulla, jolloin kookkaimpien yksilöiden elopaino voi ylittää 20 kiloakin.

Mäyrän tulevaisuutta ei uhkaa mikään maassamme, sillä tämä eläimistömme merkittävin ”persoon” näyttää olevan luonnostaan sopeutuja ja sitä ei näytä haittaavan edes ihmisen aiheuttamat muutokset luonnossamme. Mäyrän ravinnon käytöstä olisi hyvä tehdä vielä kattavampia tutkimuksia, jotta pystyisimme vakuuttamaan, että mäyrällä ei ole juurikaan merkitystä riistakantojen vähentäjänä. Pienpetojen pyynnissä olisi ehkä ekologisempaa kohdistaa pyyntipaineet vielä voimakkaammin supi-

koiren ja minkkien suuntaan, jotka vierasperäisinä tulokaspetoina vaikuttavat voimakkaasti riistakantoihin ja myös kaikkien maassa sekä erityisesti rantakasvillisuuden seassa pesivien lintujen kantoihin. ■